

MAGYAR NÉP

KÉPES HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre 150.— L., félévre 85.— L.
Egyes szám ára 4.— L.
Külföldre egész évre 250.— L.

FŐSZERKESZTŐ:
GYALLAY DOMOKOS

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Strada Baron L. Pop (v. Brassai-utca)
5. szám.
Megjelenik minden szombaton.

Példát ad a múlt.

Gróf Mikó Imre alapítása, az Erdélyi Múzeum Egylet, a múlt héten tartotta fennállása hetvenötödik esztendejének emlékeze-

ágában a legutóbbi közgyűlés óta teljesített magyar munkáról. Értékes volt ez a beszámoló minden részében és különösen gazdag-

Brassó látképe.

re ünnepi közgyűlését Brassóban. E találkozó keretében Erdély legnagyobb és legrégebb magyar tudományos egyesülete szakosgyűléseiben beszámolt a tudomány minden

nek mutatkozott az orvosi szakosztály előadásai-
saiban, amelyeknek különös súlyt és jelentőséget adott a budapesti tudomány egyetem világhírű tudós professzorának, dr. Huzella

Cenzurat.

Tivadarnak részvétele, aki alapvető tudományos kutatásainak legújabb eredményeit ismertette magával ragadó s a legnagyobb figyelemmel hallgatott előadásában. Az egész közönség átérezte a kiváló tudósnak azt a kijelentését, hogy ki nem fejezhető érzés látni oly dolgokat (a szervezetet felépítő sejtek mértében), amelyeket emberi szem még nem látott.

A közgyűlés tenát újra bebizonyította, hogy Erdélynek ma is van magyar tudós gárdája s ez minden nehézség ellenére, főiskola nélkül, számbavehető támogatás nélkül, a maga szerény eszközeivel igyekszik lépést tartani a tudomány haladásával, igyekszik ezt a haladást a maga, fajtája s az emberiség javára értékesíteni s ezzel áthidalni azokat a reppant szakadékokat, amelyeket a viszonyok változása ezen a téren is okozott az erdélyi magyarság életében.

Megindító része volt az ünnepi közgyűlés műsorának a Brassó nagy halottairól való kegyeletes megemlékezés. A közgyűlés egész közönsége elzarándokolt a szász reformátor Honterus János szobrához, a éssángó költő Zajzoni Rab István s a szétszórtságban élő magyarság első gondviselőjének, Koós Ferenc bukaresti majd brassói református lelkésznek sírjához s babérkoszorúval áldozott halhatatlan emlékezetüknek.

És a kegyeletes megemlékezésnek ez a esefekedete az, amivel példát ad a mult Erdély multja, amely falán a magyar királyok kedvelt hajdani városában, a nagy multu, nagy műveltségű Brassóban öltött legtökéletesebb testet.

A nemes szász nemzetnek ebben a fellegvárában évszázadok óta testvéri szeretetben, egymás megbecsülésében, nemes versenyben élt együtt Erdély három népe: a szász, a román, a magyar. A letűnt századok alatt sokszor változtak a viszonyok, de Brassónak belső élete: a három nemzet békés, testvéri együttműködése nem változott soha s nem változtattak azon a legutóbbi évek változásai sem.

Erről a példát adó testvéri s így valóban emberi viszonyról emlékezett meg báró Jósika János, az ünnepi közgyűlés elnöke magas szárnyalásu megnyitó beszédében, ennek adott hangot a városi tanács román képviselője üdvözlő beszédében s ez nyilvánult meg abban a néhány, gyönyörűen megfogalmazott mondatban, mellyel a szász lutheránus egyház-

lelkésze dr. Möchl Konrád üdvözölte a magyar egyesület ünnepi közgyűlését.

De nemcsak szavakban, hanem tettekben is megnyilatkozott Brassó lelke s benne Erdély igazi lelke ez alkalommal is. A gyűlésnek a szász főgimnázium alett vendégszerető hajlékot s a szakelőadásokat román és szász szakemberek is végighallgatták. Bizonyára nem okulás nélkül saját tudományukra s minden bizonnyal okulással egymás megértésére és megbecsülésére.

Igy hát Brassó nemes városa nemesak gyönyörű külső keretet adott a magyar egyesület ünnepi közgyűlésének, hanem megmutatta ez alkalommal is minden értéket egyforma szeretettel magához ölelő lelkét. Az igazi erdélyi lelkét, amelynek előbb-utóbb urává kell lennie egész Erdélyben, az egész országban. Mindnyájunk javára és dicsőségére.

Időszerű tudnivalók

Mit kell tudni a beiratkozásról?

1. Az 1924. évi állami elemi iskolai törvény 19. cikke értelmében azon szülők, akik gyermekeiket nem állami iskolába, hanem valamely magániskolában (a hitvallásos iskolák is ide értendők) akarják taníttatni, kötelesek az állami iskola igazgatójához szeptember 1—10 napja között írásbeli nyilatkozatot beadni és abban megjelölni azt az iskolát, amelybe gyermeküket beírtni szándékoznak. A magániskola bármely osztályába beiratkozó gyermek szülője a fenti jelentkezést minden esetben megismételni köteles.

2. Az állami iskolák igazgatóihoz benyújtandó nyilatkozatok a közoktatási minisztérium (126.703—1929. számu) rendelete értelmében bélyegmentesek.

3. Az előző iskolai években némely állami iskola igazgatója nem fogadta el az anya aláírt írásbeli nyilatkozatot, hanem az apa aláírt írását és személyes megjelenését követelte. Ez teljesen jogtalan eljárás, mert a törvény nem tesz különbséget a szülők között és nem teszi kötelezővé a szülő személyes megjelenését. Ennek folytán a szülő postán ajánlva is elküldheti nyilatkozatát, ami, lehetővé teszi annak igazolását, hogy a nyilatkozatot beadták.

4. Az állami iskolák igazgatói, különösen az előző iskolai évben való beiratások al-

mával, tetszés szerint tagadták meg a szülők jelentkezésének, illetve nyilatkozatának elfogadását oly módon, hogy a nyilatkozat benyújtásának igazolására szolgáló dovada-t nem adták ki, ennek hiányában pedig a hitvallásos iskolák igazgatói a tanulók felvételét és anyakönyvbe való bejegyzését nem eszközölhették. Ezzel szemben reá kell mutatnunk arra, hogy a dovada megtagadása a hitvallásos iskolába való felvételt nem hiúsíthatja meg. Semmiféle törvény vagy rendelet nem írja elő, hogy hitvallásos iskolába csak olyan gyermek vehető fel, akinek szülője az állami iskola igazgatója által kiállított dovada-t mutat fel. A törvény szerint a szülő szept. 1—10 között az állami iskola igazgatójához az írásbeli nyilatkozat benyújtására köteles és azt, hogy ezen kötelezettségének eleget tett, igazolni tartozik a hitvallásos iskolába való beiratás alkalmával. Ha tehát az állami iskola igazgatója nem ad dovada-t, úgy a szülő postai feladó vévénynek vagy két tanu írásbeli nyilatkozatával is igazolhatja, hogy eleget tett törvényes kötelezettségének.

5. Az 1925. évi magánoktatási törvény 35. cikke értelmében magániskolákba felvehetők mindazon tanulók, akiknek anyanyelve azonos az iskola tanítási nyelvével. Sem név, sem pedig vallás nem lehet irányadó, hanem csak az anyanyelv, mely utóbbira nézve csak a szülői nyilatkozat veendő tekintetbe. Minden intézkedés ellen, mely a törvényben biztosított jogot esorbitani akarja, a királyi Táblához benyújtandó panasznak van helye, azon szabályok szerint, melyeket a Monitorul Oficial 1925. évi dec. 23-iki számában kihirdetett törvény tartalmaz.

6. Az 1924. évi állami iskolai törvény 19. cikke szerint a szülő a fentebb megjelölt eljárás után gyermekét beirathatja „az állam által elismert bármely magániskolába” vagyis nemcsak lakóhelyén, hanem bárhol az országban. A törvény e világos rendelkezése ellenére az állami tanfelügyelőség a Csikszentgyörgyön lakó szülők gyermekeit az előző iskolai évben kiltani akarta a szomszéd és teljesen összeépült Bánkfalva község róm. kath. iskolájából. Ez intézkedés indokául az 1924. évi állami iskolai törvény szabályának azon rendelkezésére hivatkozott, hogy „minden gyermeknek a községében levő valamelyik iskolába kell beiratkoznia”. E szabály azonban csak azon gyermekekre vonatkozik, akik állami iskolába

járnak. Minden politikai község ugyanis törvény alapján viselni köteles az állami iskola dologi kiadásait, amelyek lényegesen megnövekednének, ha más községbeli gyermekek is tömegesen beiratkoznának. Ezért köti ki az említett szabály, hogy a gyermekek más községbeli állami iskolába, csak engedéllyel vehetők fel, de ez nem érinti a szülőnek a magániskola szabad választására vonatkozó jogát

Új intézkedések az adók behajtására,

Az adók behajtásának kérdésével minisztertanácson foglalkozott a kormány. A minisztertanácson Tatarescu miniszterelnök elnökölt és annak főtárgya volt a pénzügyminiszter javaslata az 1934. április 1-e előtti megyei, községi és utadó hátrálékok ügyében. A pénzügyminiszter javaslatára a minisztertanács kimondotta, hogy ezeket az adókat az adófizetők köz munkában vagy természetben is leróhatják. Az adózó polgár tetszésére bizak, hogy adóhátrálékát gabonával vagy pedig köz munkával fizeti ki. A nagy jelentőségű rendelkezés végrehajtási utasítását ezután fogadják kiadni.

A pénzügyminisztérium másik intézkedése azokat érdekli, akiknek nyugdíjas adóbonjaik vannak. A pénzügyminisztérium elrendelte, hogy ezeket a nyugdíj-bónokat fogadják el 1931—1932, 1933. és 1934. év március 31-ig fennálló adóhátrálékok törlesztésére. *Helyformán azok az adóbonok, amelyekét a nyugdíjasok 1931. és 1932. évben kaptak elmaradt illetményeikért, felhasználhatók adófizetésre.* Az intézkedés következtében az adóbonok forgalmi értéke is emelkedni fog, remélik, hogy értékük megduplázódik. Hír szerint a miniszter később meg fogja engedni, hogy az 1934. évi adókat is teljes egészükben lehessen adóbonokkal fizetni.

A harmadik rendelkezés azokat érdekli, akiknek az állam anyagokért vagy munkálatokért pénzzel tartozik. Ezek számára a pénzügyminisztérium új adóbonokat fog kibocsátani és ezekkel az adóbonokkal az 1934. március 31-ike előttről fennálló adók lesznek rendezhetők. *Fontos intézkedés, hogy ezekkel a bónokkal csak azok fizethetik adótervezésüket, akik a bónoknak eredeti tulajdonosai.* Az adóhivatalok felhatalmazást kaptak arra, hogy

az erre feljogosítottak ügyét esetről-esetre fel-
ülvizsgálják és megállapítják, hogy az adó-
bonok állami tartozás fedezésére szolgáltak és
togy tulajdonosuk törleszt-e azokkal?

Tekintettel arra, hogy a jelenleg forgal-
omban levő adóbonokkal eddig csak az 1931.
év december 31-ig terjedő adóhátrálékok vel-

tak fizethetők, az új intézkedések kétségtele-
nül nagy könnyebbséget jelentenek. Kifogá-
solható azonban az az intézkedés, hogy az
adóbonokat bizonyos esetben nem fogadják el
tekintet nélkül arra, hogy kinek a kezén van-
nak, hanem külön bírálják el a jogosságot. Ez
sok visszaélésre adhat alkalmat.

KULTÚRÁK

Uj szövetségek felé. A világ-
politika eseményei, úgy látszik,
lassan-lassan átforgalmazzák azo-
kat a szövetségeket, amelyek a
Párizs-környéki békék eredmé-
nyének biztosítására alakultak
a világháború befejezése után. Ez
egészen természetes fejlődés,
mert ezek a szövetségek, nem
mindenben feleltek meg a részes
államok valódi érdekeinek. Kül-
önösen behizonyosodott ez
Lengyelországnál, amely két
hatalmas állam — Németország
és Oroszország — közé ékelve,
elsősorban a saját függellensé-
gének megőrzéséről kénytelen
gondoskodni. Ez okozta, hogy a
lengyel politika mindjobban
függetlenítette magát a francia
vezetéstől s előbb Oroszországgal,
utóbb Németországgal kötött
meg nem támadási szerző-
dést, legujabban pedig — amint
ez ismeretes — nem volt haj-
landó belépni a keleti bizton-
sági szövetségbe. Lengyelor-
szágnak ez a magatartása ért-
elhető izgalmat okozott a francia
politikai lényezőknek s ezt az
izgalmat még fokozta az a hi-
vatalos helyről külföldre meg-
árfolt — hír, hogy Lengyelor-
szág és Németország között kü-
lön titkos szerződés is készült.
Ez a cáfolat ellenére sem lehet-
etlen.

Ugyanolyan hírek vannak
forgalomban Szerbiáról is,
amely — szintén a francia szö-
vetséggel szemben — Németor-

szág felé igazodik. Ez a hír sem-
mest kerül először forgalomba.
Mi is megemlékeztünk már ar-
ról, hogy Szerbia nem ellenzi
Ausztriának Németországhoz
való csatlakozását, sőt részt kap
Ausztriából s ezért Németorszá-
got támogatja Olaszország ellen
és elősegíti, hogy Németország
az Adriai-tengerig terjessze ki-
határait.

Bizonyos, hogy a hír eb-
ben az alakjában tulzott, de
nyilvánvaló az is, hogy Szerbiá-
nak nincs semmi érdekössze-
ütközése Németországgal szem-
ben, sőt az olaszok terhére
menő igényei kielégítésénél Né-
metország a legtermészetesebb
szövetségese.

Ilyen helyzetben egy cseppel
sem meglepő, hogy Olaszország
és Franciaország viszonya ál-
landóan javul, hiszen érdekeik
Németország ellenében sok te-
kintetben azonosak. Ezért ko-
molyan számolni kell az olasz-
francia viszony tartós javulásá-
val, sőt Európa javára irány-
adó szövetségük megkötésével.

Mussolini a háborúról. Az
olasz hadgyakorlatok befejezése
alkalmával az olasz államférfi
nagy beszédet mondott. Ebben
a beszédében kifejezést adott
annak a véleményének, hogy az
olasz csapatoknak az osztrák
határra vezénylése Dollfuss
meggyilkolása után megakadá-
lyozta a háború kitörését. Mus-
solini kijelentette, hogy Euró-
pában senki nem akar háborút,
de azért a háború állandóan a
levegőben van és minden pilla-

nában kitörhet. Ezért van
szükség jól felszerelt hadseregre
és hadgyakorlatokra.

Mussolini bizonyára minden-
kinél jobban ismeri az európai
helyzetet. Így igaznak kell elfo-
gadnunk azt, amit mondott. Vi-
szont reméljük, hogy lesz ereje
a háború megakadályozására
ezután is.

Svájc a szovjet ellen. Sváj-
cban nagy izgalmat keltett az a
hír, hogy Oroszország felvéte-
lét kérte a Népszövetségnél. A
svájci köztársaság ellenezni
fogja a felvételt és sikerült szö-
vetségeséül megnyerni Hollan-
diát és Lengyelországot is. A
heves ellenzésnek oka, hogy
Svájc attól tart, hogy Oroszor-
szág, mint a Népszövetség tagja,
megint hozzá fog kezdeni a fék-
telen kommunista izgatáshoz
Svájcban.

A Habsburgok trónralépése. Me-
gint előtérbe került a Habsburg-
uralkodóház trónra visszahelye-
zésének kérdése. A világka-
pok élénken tárgyalják a kér-
dést s már nem olyan meret
visszaüllesztással, mint eddig,
sőt azt hangoztatják, hogy
Ausztriának Németországhoz
csatlakozását csak így lehet meg-
akadályozni. A visszahelyezé-
nek lelkes támogatója Alfons
volt spanyol király is, aki köze-
lebbről Bukarestbe érkezik,
hogy Károly királyt meggyőzze
a visszahelyezés szükségessé-
géről.

A kisantant államai természet-
esen változatlanul ellenzik a
tervet.

Orosz hadsereg Mandzsuriában. A japánok állították fel, természetesen, menekült oroszokból. A hadsereg készen áll a Szibériába való betörésre. Ez mutatja, hogy minden ráfolat ellenére az orosz—japán háború készülöben van. A napokban megint közel állott a kitöréshez s csak nagy erőfeszítéssel lehetett kitörését megakadályozni.

Szaporodik a zsidó bevándorlók száma Palesztinában. A palesztinai zsidók száma állandóan szaporodik. 1934-ben 42 ezer zsidó vándorolt ki Európa különböző országaiból.

Magyarország pénzügyi helyzete nagyon jó! Magyarország külkereskedelmi mérlege az utóbbi időben sokat javult. Jelenleg Magyarország nagyobb értékű beföldi, magyarországi árut szállít külföldre, mint amennyi értékűt külföldről vásárol.

Bürokratizmus

Nincs megelégedve Románia pénzügyi helyzetével a külföldi szakértő. Auboin, külföldi pénzügyi ellenőr, nincs megelégedve Románia pénzügyi helyzetével. Ennek hatása alatt a kormány arra gondol, hogy az adóenykítésekét megszünteti. Valószínű, hogy különleges intézkedéseket fognak életbe léptetni a külföldi szakértő jelentésének hatása alatt.

Franciaországba utazik Károly király. Barthou, francia külügyminiszter bukaresti látogatása alkalmával átadta Károly királynak a francia kormány meghívását. Károly király Tatarescu miniszterelnök kíséretében szeptember hónap folyamán utazik Párisba. Állítólag Andor jugoszláv király ugyan-

Minden okos kisgazdát érdekelnek az olcsón megszerzendő és megbízható

haszon és fajbaromfitenyésztési cikkek és felszerelések.

Keltetőgép. Müanya, Vervizsgált faj-tenyészállatok! Tenyész és Keltetőjások minden fajban. Mütakarmánytáplisztek. Baromlivész elleni szerumok. Fertőtlenítő szerek. Szétszedhető baromfiólak. Mintatelepek, tervrájzok. Olvány-Kötszerek, Fertőtlenítő és Permetezőgépek és minden gazdasági ágat felölölő cikkek.

Kérjen ingyen árljegyzékelt!

B. ADORJÁN JENŐ CLUJ-KOLOZSVÁR,
Calea Moşilor 87 - Telefon: 11-68. - Válaszbélyeg-mellékelendő

csak azokban a napokban látogatja meg a francia fővárost, mint Károly király. Innen együttesen utaznának Szófiába Boris bolgár király meglátogatására.

Változnak a miniszterek. Tatarescu miniszterelnök az ősz folyamán teljesen át akarja szervezni a kormányt. A Curen-tul című bukaresti újság szerint négy miniszter távozásáról van szó. A kormánynak ilyen nagy mértékű átalakításából a bukaresti újság azt következteti, hogy Tatarescu nincs megelégedve minisztereinek munkájával.

Miért nem lehet elbocsátani a tisztviselőket? Közöltük a Magyar Népből, hogy az állam tisztviselői elbocsátások útján nyolcszázmillió lejt akar meg takarítani. Az elbocsátást azon az elapon hajtották volna végre, hogy sok olyan tisztviselő van, akiknek nincs meg a törvény által előírt előképzettségük. Most aztán kiderült, hogy ha ilyen módon hajtják végre a tisztviselői elbocsátását, főképpen a román tisztviselőkre kerülne a sor, mert a magyar tisztviselőknél mind megvan a törvény által előírt előképzettségük, sőt még magasabb képesítésekkel is rendelkeznek, mint amit a törvény megkíván. A román tisztviselők ellenben özsze-kötöttségeik és politikai érdemeik révén sok esetben kellő előképzettség nélkül jutottak hi-

vatalokba. Ezért a fizetések arányosításával akarják a nyolcszázmillió lejes megtakarítást elérni.

Román pártok bajai. A nemzeti parasztpárt belső viszáljai még mindig nem csendesedtek le. A nemzeti parasztpárt vezetősége újabb nagy gyűlés összehívását határozta el. Szóváta fűrdön tovább tanácskoznak a nemzeti parasztpárt vezetői, nem valószínű azonban, hogy sikerüljön Maniu és Vajda között a kiegyezést megteremteni. A liberális pártban az ifju liberálisok mozgolódnak, sőt az óliberális párt ifju tagjai is kifejezést adtak annak a véleményüknek, hogy ninesenek megelégedve a párt öregebb tagjaínak munkájával. Az ifju liberálisok több minisztert le akarnak mondani és olyanokkal akarják a miniszteri tárcákat betölletni, akik rokonszenvel nézik mozgolódásukat.

Kulturnapokat rendez a biharmegyei Magyar Párt a községekben. A biharmegyei Magyar Párt dícséretes munkába kezdett. Az ősz folyamán kulturnapokat fog rendezni a vármegye nagyobb községeiben. Szeptember elején Jákóhódoson, Hegyközszentimrén, Bihardiószegen és Biharfélegyházán tartanak kulturnapokat. Ezután sorra kerülnek a többi községek is.

Szerezzünk új előfizetőket!

Hírek

Betiltották az unitárius zsinati-főtanácsot. Az erdélyi unitáriusok zsinati-főtanácsot hívtak össze Székelykereszturra. Az egybehívott zsinatra nagy számban érkeztek. Székelykereszturra az unitáriusok kiküldöttei. A zsinati-főtanács azonban nem kezdte meg működését, mert felsőbb utasításra a székelykereszturi csendőrség megtiltotta a zsinat és az ezzel kapcsolatos ünnepek megtartását.

Kik kaphatnak rokkant nyugdíjat? Többször írtunk arról, hogy a rokkant ügyek rendezésének utolsó határideje szeptember hó 9-én lejár. Még egyszer határozottan hangsúlyozzuk, hogy a Monitorul Oficial 1932. évi szeptember 10-én megjelent 212-ik számában kihirdetett törvény 33-ik cikke szerint csak azok tarthatnak igényt utólagos nyugdíjmegállapításra, akik igazolni tudják, hogy 1930 évi július hó 15-ike előtt valamelyik hatósághoz írásbeli kérvényt nyújtottak be jogaik elismertetése céljából.

Nem esökken a lej értéke! Időnként ellenőrizhetetlen forrásokból az a hír szokott szárnyra kelni, hogy a lej értéke változni fog. A kormány ezeket a híreket erőlyesen megcáfolta.

A Székely havasokba megy Károly király vadászni. A gelleneci havasokban nagy vadászatot fognak rendezni. A vadászatot részt vesz II. Károly király. A király kíséretében előkelő vendégek fognak a vadászatra érkezni. A magas vendégek fogadására nagyban készülnek; a Zugás nevű erdő-tisztáson vadászkastélyt építenek.

Nincs haladék! Közöltük lapunkban, hogy a konverziós adósok fizetési határideje közeledik. Arra is figyelmeztettük olvasóinkat, hogy a pontos fizetési határidőt tartsák be, mert valószínűleg a kormány nem ad újabb haladékot. A kérdésel most minisztertanácsban foglalkoztak. *A minisztertanács elrendelte, hogy a konverziós törvény végrehajtásával kapcsolatban minden intézkedést tegyenek meg, mert a fizetések elhalasztását semmi körülmények között sem fogják megengedni.*

Kitűnő cementanyagot találtak Alsócsernátonban. A háromszékmegyei Alsócsernátonban olyan finom cement márgát találtak, hogy ehhez fogható jóságú anyag csak Görögországban bányászható. A kiváló minőségű nyersanyagot valószínűleg értékesíteni fogják.

Pusztító jégeső volt Gyulafehérvár vidékén. Gyulafehérvár vidékén jégeső pusztított. A vihar különösen Bucsum község határán tett nagy kárt. A földesken a jég husz centiméter vastagon állott. A jég olyan erővel zúdult le, hogy az emberek azt hitték, kő-eső hull az égből. Nagy vidék termését semmisítette meg a jég.

Nincs köszönet az állami segítségben! A szatmári református egyházmegye évi közgyűlésén szóba került az egyháziadók behajtásának ügye is. *Megállapították, hogy az egyháziadónak, közadók módjára való behajtása hátrányos, mert a perceptorok olyan magas behajtási díjakat számítanak fel, hogy az adóbehajtásokból majdnem semmi sem jut az egyházaknak.* Azt is megállapították a gyűlésen, hogy az adóhivatások csak addig sürgetik az egyházi adók behajtását, amíg az illető községben másféle adóhátrálék is

van. Amint az állami vagy megyei adóhátrálékot behajtották a községben, többé nem térdenek az egyházi adók behajtásáért. Szomorú dolog, hogy az egyházi adóval szemben még mindig ilyen ridegen viselkedik a nép. Az egyházi adót mindenki saját magának, a magaelki haladásának adja.

Tűzvész volt Tordán. A tordai Cantpian-féle malomban robbanás következtében tűz ütött ki. A tűz gyorsan terjedt és a közelben levő Viski-féle gazdaság épületei is meggyúltak. A tűzoltók munkája főképpen arra szorított, hogy a környéken levő épületeket megmentse. A vizsgálat alkalmával érdekes dolog derült ki. A romok alatt pénzhamisító gépet és egy veder hamis 20 lejest találtak. Valószínű, hogy a robbanást a titokban dolgozó pénzhamisítók okozták.

Megszüntették a nagyváradi jogakadémiát. A hivatalos lap rendeletet közölt a nagyváradi jogakadémia megszüntetéséről. A megszüntetett jogakadémiát a kolozsvári egyetem jogi karához csatolták.

A madarasi hadirokkantakat is kirendelték közmunkára. Közöltük lapunkban, hogy a Székelyföld több községében törvényellenesen a hadirokkantakat közmunkára rendelik ki. Most csikmadarásról kaptunk panaszos levelet, hogy nyomorék embereket rendeltek ki új javításra.

Kolozsváron járt Károly román király. Kolozsváron autómobil versenyt rendeztek a feleki uti hegyi pályán. A versenyen megjelentek Károly román király és Miklós király herceg. Az érdekes verseny megtekintésére Budapestről külön vonaton több száz érdeklődő érkezett.

Magyar tanítók figyelmébe!

A magyar tanítók évtizedes óhaja, hogy egészen egységes tankönyv birtokába jussanak, most teljesedésbe mélt. Míg eddig csak próbálgatások történtek a teljes egység biztosítására, eddig most a szerzők kitartó munkája s a kiadó nagy áldozathozatala lehetővé tette az egység megteremtését. A magyar nyelvi részt a tanítók nagy része ismeri. Az Lőrinczy Ferenc, Felméry Sándor, Ferenczi Gábor, Ósz Sándor, Kali Sándor és Bedeleau Dioméd szerkesztésében jelent meg. Most a román rész is elhagyta a sajtót. Bedeleau Dioméd, Lőrinczy Ferenc és Stan Constantín szerkesztésében. Mindenik szerző közismert pedagógus. Az új könyv a magyar tanítók és tanuló munkáját nemcsak megkönnyíti, de fel nem beesülhető eredményt is biztosít. A szakbírálok, egyháziak és államiak egyaránt az elismerés teljes melegeivel számolnak be az új egységes könyvekről s amidőn közöljük, hogy a kötelező bevezetést úgy az Erdélyi, mint a Királyhágómelléki ref. egyházkerület, továbbá a nagyváradi és szatmári rom. kath. püspökség elrendelie, felkérjük a magyar tanító urakat, hogy a címükre érkező tiszteletpéldányt tanulmányozni sziveskedjenek. Beszéljenek maguk a könyvek.

A II. oszt. olvasót, nyelvtant, számtant és román részt tartalmaz. Az olvasóban a történelmi és földrajzi rész is benne van.

A III. oszt. olvasó, nyelvtan, természet tudomány, román olvasó, történelem, földrajz és számtanból áll: történelem és földrajz magyar fordításban is.

A IV. oszt. -ban az olvasót, nyelvtant, természet tudományt, román olvasót és nyelvtant tartalmazzák.

A román rész sok ábrával van ellátva a szemléltetés biztosítására, a számtanban szerzők a példákra fektették a súlyt, hogy a tanító urak munkáját mindenféle tekintetben megkönnyítsék.

Ha valamelyik tanító ur még nem kapott volna tiszteletpéldányt, forduljon a Minerva Irodalmi és Nyomdai Műintézethez Cluj-Kolozsvár, Str. Baron L. Pop (volt Brassai-u.) 5. sz.

Régi sirra akadtak Szatmáron. Szatmáron, a Magyar-utcában a járda felbontása alkalmával érdekes leletre bukkantak. Emberi csontok, sarkantyú és fegyverzet kerültek elő a földalól. Valószínű, hogy régi harcosholttesteme került elő.

Engedélyezték a katolikus nagygyűlés megtartását. A szeptember elejére tervezett kézdivásárhelyi katolikus nagygyűlés megtartását először nem engedélyezték. Dr. Gyárfás Elemér magyarpárti szenátor közbenjárására a miniszter visszavonta a sérelmes intézkedést és kiadta az engedélyt a gyűlés megtartására.

Rablóvilág van Konstancia vidékén. A szilisztrai országuton rablóbandák veszélyeztetik a forgalmat. A rablók több kereskedőt és utast fosztottak ki, sőt egyik éjszaka egy autóbust is meglámadtak. A rablók az autóbusz utasai közül többet súlyosan megsebesítettek.

Nagy árvizek Ázsiában. A nagy esőzések következtében Mandzsuriában kiáradtak a folyók. Az áradás óriási területen pusztított. Mukden környékén százhuszezer ember meghalt az árvíz következtében. A házak ezer számra dőltek össze. Indiában is nagy árvíz volt. Itt az árvíz áldozatainak száma meghaladja a nyolcszázat.

Hogy lesz a székelyből román? Csikmadaras községben az állami tanító a beiratkozások alkalmával több, ősi székely családot románnak minősített és kifogást emelt az ellen, hogy ezek a családok gyermekeiket a római katolikus felekezeti iskolába irassák be. Az ügy döntés végett Anghelescu közoktatásiügyi miniszter elé került. A miniszter minden indokolás nélkül helyben hagyta a sérelmes intézkedést. Attól lehet tartani ezeketán, hogy az állami tanító az idei beiratkozásoknál is kellemtellenkedni fog a csikmadarasiaknak.

Megjött az első távirat Oroszországból. Románia és Oroszország között megindult a rendes postai forgalom. Az első távirat a napokban érkezett Oroszországból Romániába.

Óriási benzín robbanás történt Buenos-Ayres mellett. Buenos-Ayres, délamerikai város közelében óriási benzín robbanás történt. Egy munkás gondatlanságból égő cigarettát dobott el, ettől egy százötven millió liter benzint tartalmazó tartály felrobbant. A robbanás következtében Campana város lángbaborult. Az óriási hőség miatt a vasuti sínek három kilométer hosszúságban megolvadtak. A szerencsétlenségnek sok halálos áldozata van.

Az ujjlenyomatokból meg lehet állapítani, ki milyen betegségben szenved. Az egész világon nagy feltűnést keltett egy világhírű tudós nagyjelentőségű felfedezése, amely szerint az ujjlenyomatokból meg lehet állapítani, ki milyen betegségben szenved sőt azt is, hogy milyen betegségre hajlams. Erről a felfedezésről egy kiváló magyar tudós rendkívül érdekes nyilatkozatot tett Tolnai Világlapja munkatársa előtt és a cikk a népszerű képeslap új számában jelent meg.

Sulyos autóbuszszerekesétlenség történt Páris közelében. Versailles mellett egy autóbusz kormánya elromlott és az autóbusz egy faoszlopnak szaladt. A szerencesétlenség alkalmával négy utas meghalt, négy sulyosan megsebesült.

Kiujult a hare Kisküküllő vármegye székhelyének ügyében. Ismeretes, hogy Kisküküllő vármegye székhelyét megtelepesszerűen Dicsőszentmártonból Balázsfalvára helyezték át. Dicsőszentmárton lakossága mindent elkövetett, hogy a megye székhelyének áthelyezését megakadályozza. Az áthelyezés óta is állandóan ébren tartják a szentmártoniak a kérdést. A liberális párt dicsőszentmártoni gyűlése alkalmával Bratianu Dinu, a liberális párt országos vezére kijelentette, hogy Dicsőszentmártonnal igazságtalanság történt és minden tekintélyt latba fogja vetni a kormánynál, hogy a tarthatatlan állapotot változtassanak és helyezzék vissza Kisküküllő vármegye székhelyét Dicsőszentmártonba.

Szerencesétlenség erdőlés közben. Márton Ferenc, zágoni gazdálkodó fát döntött az erdőben. Egy lezuhanó fa olyan szerencesétlenséggel esett Márton Ferencre, hogy fejét összezúzta. Sulyos agyvérzéssel szállították kórházba.

Egy keleti fejedelem és egy pesti urinő romantikus házassága. Erről közöl rendkívül érdekes képekkel illusztrált cikket a *Déliab* új száma, amely 84 oldal terjedelemben és gazdilag tartalommal jelent meg. Remek budapesti és külföldi rádióműsorokat, slágerszövegeket, érdekesebbnél érdekesebb színházi és filmripportokat, pletykákat, folytatásos regényft, egyfelvonásos színdarabot és közel száz pompás képet talál az olvasó a kitűnő színházi képeslapban.

Tanuló ifjuságunkat irányítsuk gyakorlati pályára! A végzett ifjuság nehéz elhelyezkedését látva, nem tudjuk eléggé ajánlani a tanítató szülőknek, hogy gyermekeiket a gyakorlati pályára nevelő szakiskolákba adja. Ilyen van Udvarhelyen is 3 szakcsoporttal (agyag-, faipari- és szobrászati), amely a 40 éves fennállásával már szép multra tekinthet vissza. Az 5 éves tanfolyamával, amely a középiskolák hasonló osztályaival halad párhuzamosan, általános műveltséget is nyújt. Végzett növendékei mint művezetők nagyobb ipartelepeken igen keresettek, főként az agyagipari szakon, amelynek az ezidőszrinti fejlődése korlátlan eshetőségeket nyújt az elhelyezkedésre olyan fizetéssel, hogy olyat egyetemet végeztek sem kapnak pályájuk kezdetén. A legolcsóbb iskola, mert egy évre mindössze 400 lei fizetendő be.

A vidékiek pedig igen olcsón (3600 lei egy évre) kapnak teljes ellátást a modern és egészséges internátusban. A beírások augusztus 25-én kezdődnek. Részletes utmutatót készséggel küld az igazgatóság (cim: Scoala de Arte si Meserii din Odorhei).

Női tábornok Oroszországban. Az orosz hadseregben tábornokká léptették elő Szukin Tamara asszonyt. A női tábornok az orosz hadseregben végig szolgálta az összes rangfokozatokat s most ő a világ első női tábornoka.

Halálos repülő szerencesétlenség történt Brassóban. Brassóban repülő-napot rendeztek. A repülő-napon Hubert kapitány is felszállt és merész mutatványokat végzett repülőgéppel. Közben motorhiba miatt repülőgépe lezuhant és Hubert kapitányt halva húzták ki a repülőgép roncsai alól.

Vesztett kutya Kézdivásárhelyen. Kézdivásárhely külvárosában egy vesztett kutya sok kutyát és macskát összeharapott. A hatóságok elrendelték, hogy a megmárt kutyákat és macskákat irtsák ki. A szigorú ebzárlat elrendelése következtében Kézdivásárhelyen mindenki zárva kell, hogy tartsa kutyáját.

Ölt a háborus gránát. A marasesti esata szinterén halálos szerencesétlenség történt. Egy gyermek egy árokban játszadozott, ahol gránátot találtak. A gránátot piszkálni kezdték és a gránát felrobbant. A robbanás a két gyermeket darabokra tépte.

Előzetes katonai kiképzést kapnak az egyetemi hallgatók. Azok az egyetemi hallgatók, akik később szolgálják le katonai évüket, előzetes katonai kiképzésben fognak részesülni. A kiképzés kötelező lesz mindazokra az egyetemi hallgatókra, akik tanulmányaikat belföldön végzik el. A külföldön tanuló egyetemi hallgatók fel lesznek mentve a kiképzés kötelezettsége alól.

A falu vezetői, papok, tanítók, szövetkezeti férfiak okvetlenül vegyék meg

Dr. Oberding József György:

A modern szövetkezeti mozgalom

c. most megjelent munkáját. Tartalmazza a kérdésre vonatkozó összes ismereteket. —

Megrendelhető a

MINERVA könyvkereskedésben

Cluj-Kolozsvár, Str. Regina Maria (volt Deák Ferenc-utca) I. sz. elosztó vagy lapunk kiadóhivatallal

Ara 35.— lei.

MEZŐGAZDASÁG:

ROVATSZERKESZTŐ: DR. SZÁSZ FERENC

Készítsünk almabort!

Többen fordultak szerkesztőségünkhez azzal a kéréssel, hogy az almabor készítésének módját írjuk le, mert nagy termésüket nem tudják értékesíteni. Az almabor készítésének módját az alábbiakban ismertetjük.

Almabor készítésére az őszi és téli érésű fajták a legalkalmasabbak. A korán érő fajták rendszerint kevésbé ízletes és eltartásra nem való bort adnak. Lehetőleg úgy vegyítsük össze a feldolgozandó almát, hogy legyenek abban édes fajták is és savanyúak is. Ha ugyanis az almabor nem elég savanyú, íztelen. A cukortartalom pedig azért fontos, mert a cukorból erjed a szesz.

A késő őszi és téli fajtákat, lekintve, hogy ezek a fáról való leszedés után még nem alkalmasok feldolgozásra, bizonyos előkészítő eljárások alá kell venni ezért, hogy az utóérést gyorsítsuk, és addig fokozzuk, míg a cukorkepződés teljesen, a savfogyatkozás pedig a kívánatos mértékben végbement. Ebből a célból az almát szellős helyen szalmatakarókra, hosszukás felfelé keskenyedő kupacokba rakjuk izzadás, füllesztés céljából: 2—3 heti állás után az alma megsárgul, illata kifejlődik, egyszóval érése tökéletesedik. A füllesztés történhet szabadban, amidőn esőtől vagy esetleg gyengébb fagyoktól szalmatakarókkal védjük.

Bárhol is történik a füllesztés, szabadban vagy zárt helyiségben, arra kell ügyelnünk, hogy az tulsokáig ne tartson, mert ez már a minőség rovására megy, az ilyen gyümölcsleves és nehezen erjeszhető.

A feldolgozásra alkalmas gyümölcsöt minél előbb megválogatjuk, a rothadtakat, a káros részeket eltávolítjuk, mert ez a must minőségét ronthatná, anélkül, hogy a mennyiséget megsemmisítené. A megválogatott gyümölcsöt ezután megmossuk. Így a gyümölcs felületéről ragadt tisztátalanságokat, melyek a bort ízt megromtanák és annak tartosságát

veszélyeztetnék, eltávolítjuk. A mosás tág fákadokban vagy erre a célra szolgáló kádra szerelt hengerben történhetik.

A gyümölcsöt ezután a tökéletes lényezésre zúzással készítjük elő. Ezt a munkát az erre a célra szolgáló zúzóhengereken keresztül bocsátva végezzük vagy pedig répaszeletelőgépeken daráljuk le, vigyázva azonban arra, hogy a zúzott gyümölcs darabos maradjon, mert a pépszerű anyag kipréselése nehezebben megy.

A megzúzott gyümölcsöt állni hagyjuk. Ez azért szükséges, mert így a préselésnél a levét könnyebben bocsátja ki és másrésztől pedig az állás alatt a lé cukordúsabb és savszegényebbé válik. Ennek az oka az, hogy a lének ideje van egyfelől a cukor kivonására a sejtekből, másrészt a savtartalom egy része oldhatatlan vegyület alakjában kiválik. Vigyázni kell azonban, hogy a pihentetésnél, kiváltképpen, ha az meleg helyiségben történik az ecetesedés fel ne léphessen, ezért lehetőleg hűvös helyen és 2—3 napnál tovább ne tartson.

A törkölyös gyümölcs kipréselése minden erősebb borsajtón történhetik, de miután az almatörköly a nyomás következtében igen össze szokott tömörülni és a lé kifolyását a préskosárból meggátolná, a kosár aljára és a törkölyös must közé tölgyfavesszőből font kerék eserenyfenékeket helyezünk, minden 15—20 centiméter magasságban. A sajtolást úgy végezzük, hogy egyszerre csak csekély nyomást gyakorolunk a présen, mert különben a törkölyös részt is kinyomnánk. Helyes sajtolással 65—70 fok levét nyerünk. A kisajtolt törköly 100 kilogrammjára szoktak 4—10 liter vizet adni és 24 óra múlva újra kipréselik. Így valamivel gyengébb, de még használható levét nyerünk.

A kisajtolt, esetleg szűrt mustot hordókba fejtjük, egytödrészt üresen hagyjuk, (úgy mint a szőlőbor erejesztésénél szokás), megfelelő hőmérsékleten tartjuk, zártan, kofyogóval ellátjuk. Ez az erjesztés legalkalmasabb módja.

Nagyszabású mezőgazdasági, ipari és tenyészállat kiállítás lesz Szatmáron.

Nagyfontosságú gazdasági eseménynek ígérkezik az Erdélyi Gazdasági Egylet által a Földművelésügyi Miniszter védnöksége alatt a Szatmári Mezőgazdasági Kamarával és a Vármegyei Mezőgazdasági Szindikátussal és a Vármegyei Gazdasági Egyesülettel karöltve Szatmáron október 6—10 napjain rendezendő mezőgazdasági, ipari, tenyészállat kiállítás és gyümölcs és borkiállítás. A kiállítás nagy körvonalai kezdnek kibontakozni. Az előjelek szerint a kiállításon nemcsak a környező vármegyék, hanem az egész ország mezőgazdasági termelése képviselve lesz. Ugyan így számottevő a jelenkezett ipari üzemek száma is. Sikerült a rendezőségnek Erdély mesze földön híres háziiparának részvételét is biztosítani. Máramaros, az Avas és Szatmár vármegye egyes részeinek gyönyörű háziipari munkái, szőttesei, varrottasai, szőnyegei, butorszövevei általános feltűnést fognak kelteni. Erdély háziiparát és népművészetét az egész ország és a meghívott külföldiek előtt is híressé fogják tenni.

Nagy érdeklődésre tarthat számot a háziipari kiállításnak az a része, mely a racka juhok gyapjájának a háziipari feldolgozását fogja bemutatni egészen a kész szövetanyagig.

A kiállítás tartama alatt a szatmári kereskedők olcsó hetet, kirakatversenyt, kereskedőkongresszust, az iparos társadalom pedig ipari kongresszust rendez. Vándorgyűléseket tartanak a méhészek, szövetkezetek, háziiparosok. A gépgyárak talajművelő, maglisztító, permelező stb. gépbemutatókat fognak rendezni. Gondoskodott a

rendezőség az áru és személyszállítási kedvezmények megszerzéséről is. A kiállításon való részvételi szándék bejelenthető úgy az E. G. E. titkári hivatalánál Cluj, Str. Andrei Muresan (Attila-u.) 10., valamint a kiállítás szatmári irodájánál Satu-Mare, Str. Regina Maria 17. Ugyanonnán prospektusokat (tájékoztatókat) is küldenek megkeresésre.

Oszályozzuk a gyümölcsöt!

Nemsokára kezdődik a gyümölcs szedése és a piacra való helyes osztályozása.

A gyümölcs szedését lehetőleg hűvös, hűvös időben végezzük. Száraz idő esetén: kora délelőtt, harmat felszáradás után, vagy pedig későn délután. Ügyeljünk arra, hogy a gyümölcs ne törődjék és hamvasága lehetőleg megmaradjon.

A gyümölcsöt az általánosan elfogadott piaci kívánalmaknak megfelelően kell osztályoznunk, és pedig: I., II., III. osztályba, továbbá *vegyes* és *kabinet*, valamint *darabgyümölcs*-áru szerint.

Az I. oszt. ba: soroljuk a gyümölcsöt: nagysága, kifogástalan szép alakja és jellegzetes íze szerint s amely gyümölcsön gomba, vagy bogárkártétel nincsen. A II. osztályba: ugyan csak az I. osztályban felsorolt követelményeknek megfelelő, de kisebb gyümölcsöt. Ide sorolható még a kevésbé színesedeli, férgementes, sebtől behegedt vagy a varasodástól kismértékben foltos gyümölcs is. A III. ik osztályba: a szabálytalanul fejlett és a fajta jellemző külsőségeit kevésbé mutató, nagy foltosodásokkal tarkított gyümölcsök. A *vegyes* és *kabinet*-áruba osztályozzuk a fejletlen, gombabelegségekkel megfáradott, ütődött, férges és foltos gyümölcsöt. Az ezentuli gyümölcs hulladék.

Olcsó a pénz Magyarországon! Kállay Miklós, magyar földművelésügyi miniszter. Kecskemélen tartott képviselői beszámolójában hangoztatta, hogy a magyar gazdák a kölcsön vett pénz után csak fél annyi kamatot fizetnek, mint más országok mezőgazdái. A világon Magyarországon a legolcsóbb a pénz. Az olcsó pénz lehetővé teszi, hogy a gazdák hasznos befektetéseket tehessenek.

Kárt okoztak az esőzések a Székelyföldön. A jó aratás eredményét a Székelyföldön lerontották az augusztusi esők. Sok helyen a learatott gabonában nagy kárt okozott a hetekig tartó esős időjárás. Szerencsére augusztus vége felé az időjárás megint megre és szárazra fordult és így a kukorica termése elé a legszebb reménnyel tekintenek a székely gazdák.

Szeptember 12-én kezdődik Kolozsváron a méhészeti tanfolyam. Az Erdélyi Gazdasági Egyesület által rendezett méhészeti tanfolyam szeptember hó 12-én kezdődik és szeptember hó 22-ig tart. Az előadások látogatása díjtalan, csupán a beiratásért kell fizetni 100 lej. Jelentkezni lehet szeptember 12-ig az Erdélyi Gazdasági Egylet-nél, Cluj—Kolozsvár, Str. Andrei Muresan (v. Attila-u.) 10.

Szövetkezeti gyűlés lesz Szatmáron. Az Erdélyi Gazdasági Egyesület által rendezett szatmári kiállítás alkalmával szövetkezeti vándorgyűlés is lesz. A gyűlésen a szövetkezeti események számos vezetője fog megjelenni és a gyűléseken érdekes előadások lesznek.

**Ha sikert akar elérni,
hirdessen a
"MAGYAR NÉP"-ben!**

Miben áll a rézgálic káros hatása a vetőmagvakra?

Alig akad gazda, aki az új fajta cséplőgépek dobját ne ismerné és ne tudná azt, hogy a dob a percenkénti nagy forgásszáma mellett a buzaszemek tekintélyes része megsérül. Ez így megsértett magvak, a nedves gálicos csávázás alkalmazásával a gálic hatása folytán csiraképességüket teljesen elveszítik. Ez nagy baj, mellyel gazdáink is tisztában vannak és minden van az, hogy például 1 mázsa vetőmagnhoz 10—15 kg. vetőmagot még ráadnak, hogy kellő sűrűségű termést kapjanak. Minden gazda számolja ki tehát, hogy a fáradságos és sok időt igénybevevő gálicos csávázásnál pl. 100 kg. vetőmagnál nemcsak 7 Lei költsége van, amibe a gálic kerül, hanem a 7 Leihöz hozzászámítandó a bóllásként hozzáadott legkevesebb 10 kg. vetőmag értéke, ami a mai árak szerint 45 leit tesz ki. A számok beszélnek. Gálicos csávázásnál 1 mázsa vetőmag csávázási összköltsége 52 lei. Buza a hosszadalmas áztató és szárító munka és ezzel szemben gyakran vannak mégis szöghegyes kalászkok. A fentiekben elmondottak világosan bizonyítják azt a régi igazságot, hogy olcsóbb dolog 100 kg. vetőmagot a mai leszállított Porzolk alapján kb. 17 lei összköltséggel szárazon pácolni, mint 22 leies költséggel gáliccal kint pácolni. A porzolás percek alatt történik, a vetőmagvak Porzolkban évekig is eltarthatók, viszont ha szükséges nyomban is felhasználók. Nincs agyonpácolás, mint a gálicnál és a száraz földvetéssel, de porzolózott vetőmag türelmesen bevárja a nedvséget, nem pusztul el csiraképessége a szárazság folytán.

Pácolószere a PORZOL legyen, Ha eredményt akar PORZOLT vegyen!

A PORZOL újabb leszállított árai:

1 kg.-os csomagban	Lei 78 —
5 " " " " " " " " " " " " " " " "	76 —
20 dekás tasak	18 —

Követelje kereskedőjétől a PORZOLT!

A legközelebbi lerakat címét közli:

A KÉPVISELET.
AGROTECHNICA. CLUJ-KOLOZSVAR
CALEA REGELE FERDINAND 5.

A VEZÉRKÉPVISELET.
FREDERIC SPODHEIM & Co S. A.
BUCURESTI I. STR. SFT. CONSTANTIN 4.

Piaci Állás

Keresik a hüvelyes veteményeket. A külföldi gabonakereskedők rendkívüli módon érdeklődnek aziránt, hogy Romániában milyen mennyiségben lehetne vásárolni paszulyt, borsót és lencsét? A földművelésügyi miniszter hír szerint meg fogja szervezni a hüvelyes vetemények külföldi szállítását.

Németországban vennék a romániai almát. A román földművelésügyi miniszter megbízottja Berlinben tárgyalást folytatott, hogy Romániából almát lehessen szállítani Németországba. A tárgyalások során kiderült, hogy Németországban tizenkét lejt lehetne elérni egy kiló almáért. A kiváló minőségű fajalmát tizenhat lejjel is megfizetnék. Most tárgyalások folynak, hogy Németországba lehessen értékesíteni a romániai almát.

Piaci árak a Bánságban.

A temesvári piacon a buzát nagyon vásárolják. Ezért a buza ára kissé emelkedett. A gabonaárak a temesvári piacon a következők:

Buza 425—430, rozs 300—310, árpa 270, zab 225, tavalyi kukorica 250—260 lej mázsánként. Az új kukoricáért 150—160 lejt ígérnek mázsánként.

Köszvényben szenved Ön? Köszvényes megbetegedéseknél tudvaleg hibás vérösszetételeiben alapuló anyagcserezavar áll fenn. A kóros alkatrészeknek a vérből való eltávolítására a *Togal* különösen alkalmas. A *Togal* meggátolja a hűgysav felgyülemelését és elősegíti a testből való kiválasztását. Több mint 6000 orvos nagyon elismerően nyilatkozott a *Togal* jó hatásáról.

A szerkesztésért felel:

GYALLAY DOMOKOS

Új regény a Régi Kolozsvárról

Nagy Péter: A főtéri nagy ház című érdekes meseszövesű regény-ujdonsága a halkszavu muzsikáló óra finomságával idéz egy darab életet a város multjából. — Előreláthatólag a könyv sikere meg fogja közelíteni szerző Ó kedves Kolozsvár című könyvének óriási sikerét annál is inkább, mert a könyv árát a kiadó nagyon mérsékelten csak 40 leuban szabta meg. Kapható minden könyvkereskedésben és a kiadó **MINERVÁNÁL** Cluj-Kolozsvár, Str. Regina Maria (volt Deák Ferenc-u.) 1 sz.

AZ ÉLETBŐL A LÉLETNEK.

A magyar ABC.

Dr. Ferenczy Zsigmond marosvásárhelyi volt képviselő egy rendkívül tanulságos, szép könyvet irt ABC címen. A könyv valóban érdemes arra, hogy bizonyos tekintetben ABC-je legyen az erdélyi magyarság célkitűzéseinek, munkásságának. A könyv feladatáról általában mi is elmondhatjuk azt, amit a szerző az értékes könyv előszavában az erdélyi magyarság törekvéseiről állapít meg e szavakban: „A mai nacionalista világ színpén a saját nemzettársadalmát kutatja. De nem üres, vagy félig kitöltött keretében, hanem önműködő, dinamikus állapotában: a cselekvő nemzetet szerves munkaközösségében, ahol jól megszabott erkölcsi normák irányítják, ellenőrzik, szankcionálják, foglalkoztatják és kényszerűen hasznosítják a nemzet tulajdonában levő szellemi és fizikai munka erőt és vagyont. Hitvallásra és magántulajdonra épített lelki, szellemi és gazdasági munkaközösséget keres.”

A szép és tanulságos könyvet azért tartjuk rendkívüli jelentőségű, hasznos, sőt nélkülözhetetlen olvasmánynak, mert a szerző tiszta és világos körvonalokban rajzolja meg a nemzeti munkaközösségnek azt a vonzó eszményképét, amelyet szüntelenül szemünk elé kell tartanunk, amelynek megvalósítására állandóan törekednünk kell, ha országos közéletünkben helyünket és történelmi hivatásunkat valóban be akarjuk tölteni. Mint ahogyan a művész lelkében hordozza megvalósítandó alkotásának képét, azt szüntelenül maga előtt látja és műalkotásának keresztülvitelénél mindent ehhez az eszményi képhez igazít, úgy nekünk is a nemzeti munkaközösségnek eszményképét világosan kell látnunk és minden törekvésünket ehhez kell igazítanunk, ha valóban egységes és céltudatos munkát akarunk végezni életérdekeink megvédése, erőink hasznos kifejtése és ezáltal országunk valóságos közérdekének szolgálata érdekében.

Erezhető hiány volt eddigi törekvéseinkben, hogy még idáig senki sem próbálta megrajzolni ezt az eszményképet magyar nemzeti kisebbségünk számára. Amikor Ferenczy Zsigmond könyvét elolvastam egy bibliai Ige jutott eszembe, amellyel a szentírő egy egész korszakot jellemzett eképen: „Abban az időben igen ritkán volt az Urnak kijelentése, nem vala nyilvánvaló látomás.” A szentírő

megállapításában az a felismerés nyer kifejezést, hogy hiányzott Izráel akkori közéletéből az a látomás, melyet mi eszményeknek nevezünk és ez volt a legnagyobb fogyatkozás abban a korszakban. Nem világított a szívük előtt az a ragyogó világ, mely felé vezérelni kellett volna a lelkeket. Ideáltalanság és épen ebből származó erkölcsi közöny; ime ez volt az a nagy hiány, mely miatt szenvedett a nép s amely nagy szenvedéseknek sötét árnyát idézte fel, annak a komolyan szemlélődő férfúnak lelkében, aki a Sámuel könyvét irta.

Valljuk meg, hogy a mi életünknek is érezhető, fájdalmas hiánya az, hogy az utóbbi években hiányzott az az új történelmi helyzetből fakadó egységes látomás, vonzó eszménykép, amelynek megvalósítására egyesítésünk kell minden szellemi és anyagi erőnk. Ferenczy Zsigmond munkájának megbecsülhetetlen értéket épen szerzőnek ama bensőséges hittől és lelkesedéstől áthatott komoly törekvése adja meg, hogy ő maga elé idézte és jellegzetes vonásokkal meg is rajzolta ezt a látomást.

Igaz, hogy erre a könyvre is azt kell mondanunk, amit általában minden eszményi módosításra, célkitűzésre mondanunk kell: azt, amit a költő így fejezett ki: „Szép az élet — úgy mondja az álom; Kötelesség — ébren úgy találom.” Nem elég csak látni, magunk elé idézni e ragyogó elképzelés vonzó látomást feladatainkról, a mi helyünkben magunk elé tűzhető szép hivatásunkat, hanem föl kell élesztenünk a kötelesség erőit népiünk minden rétegének lelkében, hogy az erők tényleges megszervezése és munkálata útján valóban elinduljunk a szép eszménykép megközelítése felé. E feladat beteljesítésében az első lépés az, hogy ismerjük meg ha magunk megismertük ismertessük magunkat azokkal, akikkel összeköttetésben vagyunk. A könyvben kifejezésre jutó komoly elgondolások sokat és igyekezzünk egyre szélesebb körben lefektetni a komoly munkaközösség megalapításának előfeltételeit.

A dermesztő közöny és téllenségre látható fásult reménytelenség napjaiban hálásak vagyunk azért, hogy ez a felkesz székely erőt tüzet gyújtott, amelynek fellohbanó fénye a jobb jövő felé vezető utat világított meg előttünk.

Olvassátok a „KELETI ÚJSÁG”-ot, Erdély magyar napilapját!

A mag története.

VIZIMALOM.

Messzi van a vizimalom,
Indulni kell friss hajnalon
Dél felé jár, míg odaér
Búzával a rakott szekér.

Búzaszeker legtezején
Mentem volna szívesen én.
Vizimalom nekem esoda,
Oh, hogy vágytam mindig oda!

Hogy füleltem, ha meséltek
Messzi útról a cselédek,
Nádasok közt nagy folyóról,
Malomhajtó Tápioról;

Malomárok zúgójáról,
Nagy kerékre omló árról,
Kelepelő kilenc körül,
Mely fehér lisztlángot öröl.

Váltig kértem, hogy mellessék,
Édes anyám nem eresztett.
Sínogatta lány hajacskaám:
„Nem bocsáttak kis füeskaám.“

Szemem könnytől lett homályos,
Megsajnál az öreg János.
„Majd hozok én — odasúgott, —
Vakvarjút, meg vízi tyúkot.“

Egy darabig szomorkodtam,
De azután elfutottam,
Kertünk alá lefutottam,
Patakocska csörgött ottan.

Csináltam rá vizimalmot,
Kis kereke forgott, forgott.
Úgy elnéztem hosszan-hosszan
S nagy malomról álmodoztam

Vargha Gyula.

Nagy, komoly ökrök mennek be legelőszőr a földbe. Húzzák maguk után a nagy kést, amely a föld láthatását hasogatja. A föld az ellen nem szól semmit. Áldottabb teremtés, mint ő, sehol a világon. Azután emberek állnak a földbe és szórják szertesét a búzaszemet. A nagy kés által hasított barázdába esnek a magok, mikre előbb az Isten kegyelmét kérte a szántóvető. Majd megint a nagy, komoly ökrök mennek végig a boronával s betakarják a szétszórt magot. Ezzel aztán jóidőre el is van intézve az egész dolog. Ezentúl az Isten dolgozik s a ember nem tehet mást, minthogy jóakarátát kérje. Adjon őszi esőt, de ne sokat, de mégis annyit, hogy elpusztuljanak az egek! Azután fagyot ne adjon idő előtt! Ha ad is, kiesít adjon s nagyobbbat csak akkor adjon, ha már előbb havat adott! Szép fehér havat, amit az emberek hidegnek találnak ugyan, de a földnek az nem hideg, hanem jó meleg. Az óvja, védi a gyöngé vetést.

Idők múltán a nap közelebb jön s vetni kezdi tűző sugarait. A hó apránként elvész. Úgy tűnik el a mezőkről, hogy észre sem lehet venni. A nap szelíden simogatja sugarával a gyöngé vetést, hogy erősödjék. A gazda is ki-kijár már a földre és nézi, mert öröme telik benne. Nő a sok kis zöld szál, miből idővel kenyér lesz. Hát csak legyen is belőle sok! Mert a kenyér föltétlenül szükséges ahhoz, hogy éhen ne haljanak az emberek.

Ez a kenyér most még ott van abban a törékeny szálaban. Senki más, csak az Úristen tudja azt tenni, hogy e törékeny fattyúból valaha kenyér legyen.

— Jézus Krisztus Urunk minden búzaszemben ott van — véli a nép.

Biz az valóság, hogy a búzaszem legtöbbjén valami jelzés van. Vagy az alján vagy a tetején, már ahogy fogja az ember a kezében. Nem lehet ez más, mint Jézus Krisztus képmása. A pénzeken, amiket a király veret, ott lehet a király feje. De a búzaszemen, amelyet az Isten kegyelme híz elő a föld alól, csak az Isten fiának képmása lehet. Így hiszi, így vallja a nép.

A szántóvető ember hisz és remél. Sokszor nézi az ég alját, a támadó felhőt s az aggodalmak szorongatják szívét. Mert minden időben van valami baj. Jaj, talán már sok is lesz az eső! Jaj, talán már sok a nap na-

Nővétségok - Alkalmi

Száztizenegy szilvásgombócot evett egy cseh diák.

Egy csehországi városban versenyt rendeztek, hogy ki tud legtöbb szilvásgombócot megenni? A versenyen harmincan vettek részt. A versenyt egy tizenkilenc éves diák nyerte meg. Egy óra leforgása alatt száztizenegy szilvásgombócot kebeleztet be. A győztes a verseny után alig tudott a lábán állani. Mégis csak kell vacsorázn!

Egy időben azt tartották, hogy az esti evés egészségtelen, mert utána az ember ágyba fekszik és az emésztés az álom miatt nem történik tökéletesen. A legújabb vizsgálatok csak részben adnak igazat ennek a feltevésnek. Megállapították ugyanis, hogy a felnőttek álmatlanságának egyik fő oka, hogy a gyomorban kevés az étel. Könnyen emészthető vacsora vagy lefekvés előtt egy kis meleg, cukrozott ital kedvezően befolyásolja az álmatlanságot.

Eltalálta — a házasságot. Kérdezik a fiatal férjtől, hogy meg van-e elégedve az új menyegyeskével. A férj aradozva becsúsz.

— Hát hogyan volnék megelégedve, mikor két ember hegyes van esze.

— No, ez éppen magának a feleség, — feleli a társa.

Tanuld meg!

Jó szer szunyogcsipés ellen. Az őszi, nedves idők beálltával a szunyogok nagyon elszaporodtak. A szunyogcsipés ellen megelőző módon is lehet védekezni. Szalmiákszeszt kell vizet felhígítani és az oldattal bedörzsöljük arcunkat, karjainkat és lábainkat. A szunyogok nem szeretik a szalmiákszesz szagát és így megmenekülünk csipésüktől. A szunyogcsipés ellen különben jó szolgálatot tesz a nedvesített só. Ha a csipés helyét sóval dörzsöljük be, nem keletkezik a bőrön duzzadás.

Mikor alszunk jól? Az egészséges, jó alvás feltételei részben az embertől, részben az emberen kívül álló okoktól függenek. Mély és nyugodt lélegzés, továbbá annak elhatározása, hogy aludni akarunk, jótékonyan hatnak az álomra. Megállapították, hogy a jó alvás előfeltételei közé tartozik, ha a lábak melegben vannak. Ezzel ellentétben a fejnek nem szabad melegben lennie. A lábakat tehát minden esetben be kell takarni, az azonban rossz szokás, amit sokan megtesznek, hogy fejükre takarót huznak. Az egészséges, jó alvás legfontosabb külső előfel-

Aki meg akarja kapni 1935 évi könyvnaptárunkat, rendezze előfizetési díjait.

feltételei a friss levegő, csend és a sötétség. Különösen hangsúlyoznunk kell a friss levegő fontosságát. A lármában és világosságban való alvást meg lehet szokni és nem ártalmas. A rossz levegőjű helyiségben való alvás azonban határozottan egészségtelen.

Tanácsadó

Azon előfizetőink részére, akik bármely ügyből kifolyólag tanácsra szorulnak, ezen rovatunkban készségesen megadjuk a választ. Tekintettel arra, hogy szakértőinknek a tanácsadásért fizetnünk kell, felkérjük olvasóinkat, hogy a beküldött tanácskérő levélhez mellékeljenek 20 lejt, (orvosi tanácsokért 30 lejt), könnyebbség okáért bélyegben, mert ennek költségeit mi nem fedezhetjük. Ha a választ levélben kívánják, ezenfelül még külön portódíj is beküldendő. Csakis azon levelekre válaszolunk, amelyekhez a 20 lejt is csatolva van.

F. K. Idősebb gyümölcsfákat is át lehet szemezni. Természetesen csak az egy-két éves vesszőket lehet beszemezni. A fát olyan módon kell tehát visszavágni, hogy ilyen vesszők legyenek beszemezhetőek. Szemzési módnak az alvószemzést használja. Ha a hideg időjárás miatt a szemek nem tudnának beforrni, jövő nyáron, július végén, augusztus elején ismételve meg a szemzést.

Sz. B. Szilágygyógyfalu. Sajnos, nincs kimutatásunk arról, hogy hol lehet jó cigája juhokat kapni? Azt ajánljuk, hogy Brassóban vagy valamelyik Brassó vidéki vásárrban próbáljon tenyészanyagot vásárolni. A Magyar Nép naptárából kinézhető azokat a vásárokat, amelyek Önnek megfelelnek. Különben Erdély déli és délkeleti részében magas fokon áll a cigája juh tenyésztése és ezért onnan akár melyik vásárról megbízható anyagot szerezhet be.

Egészséges bő gabonatermés

ARZOPOL SZÁRAZ-PÁCOLO SZER

használata nélkül elképzelhetetlen.

Többlettermés! Egészséges magvak! Mérsékelt ár

Beszerezési forrásokról utbaigazítást ad a gyártó: Moskovits ipartelep R.-T. Oradea-Nagyvárad

Tizennégy év óta küzd a
„MAGYAR NÉP”

a magyar nép kisebbségi jogaiért.

Aki a

„MAGYAR NÉP”-et

támogatja és terjeszti, az a magyarság
 boldogulását segíti elő

Székelyföldi híradás

Előfizetőink figyelmét felhívjuk arra, hogy 1935. évi könyvnaptárunkat rövidesen kibocsátjuk. A könyvnaptárt mindazok az előfizetők teljesen ingyen meg fogják kapni, akik 1934. évi előfizetési díjaikkal rendben vannak. Mindenkinél érdeke tehát, hogy előfizetési hátralékait rendezze. Bőségesen van idő arra, hogy aki nagyobb összeggel tartozik, részletekre osztva küldje be adósságait. Folyó évben naptárunkat korlátozott számban fogjuk kinyomtatni és így csak azok juthatnak hozzá, akik idejében rendezik tartozásaikat. Saját érdekében cselekszik tehát mindenki, ha azonnal hozzájárul a Magyar Néppel szemben fennálló tartozásának rendezéséhez.

Lapunk mai számához Krassó-Szörény és kolozsmegyei előfizetőink részére mellékelünk kitöltött pénzesulványokat. Kérjük azokat, akik az utalványokat megkapták, hogy mielőbb küldjék be előfizetési hátralékaikat. Cs. L. Aranyosrákos. D. J. Zilah. Sz. J. Kibéd. Sz. V. Nyárádmagyarós. S. P. Nagykapus. D. A. Bögöz. M. I. Kisiratos. O. A. Ermindszent.

Itt felsoroltak az új előfizetőkért lelkes és önzellen támogatásukért fogadják mély tiszteletünket, hálaikat és köszönetünket. Bizalommal kérjük és várjuk további eredményes támogatásukat.

M. F. Mezőbergenye. Kaptuk panaszos sorait, amelyekben arról panaszkodik, hogy a Magyar

Nép előfizetési ára igen magas. Szíves figyelmébe ajánljuk, hogy a papír ára, a nyomdai munkások fizetése és a bélyeg költség az utóbbi évek alatt egyáltalában nem olesultak. Következésképpen mi sem tudjuk olesóbban adni a Magyar Népet, mert akkor ráfizetnénk. 150 lej még a mai nehéz viszonyok között sem nagy pénz, mert meg kell gondolnia, hogy azért 52 példány Magyar Népet kap postán szétküldve az előfizető. Tekintettel arra, hogy nincs módunkban a fenti költségeken változtatni, egyelőre nem gondolhatunk lapunk árának leszállítására. Kérjük, szíveskedjék ezeket tekintetbe venni és továbbra is megmaradni előfizetőink táborában. Öszintén feltártuk helyzetünket, reméljük, hogy Önél is és minden jóindulatu előfizetőnknel megértésre találunk.

K. R. Amennyiben ígéretét teljesíti és a kolozsvári őszi vásárcsarnok előfizetési hátralékát kifizeti, addig szívesen várunk és a Magyar Népet tovább küldjük. Kérjük, mondja ezt meg sógorának is.

M. J. A szomorú ügyet nem ismertethetjük lapunkban. Sajnos, napirenden vannak a hasonló vászálykodások. Levélből látjuk az Ön teljes igazságát. Próbáljanak kibékülni vagy ha nem, tereljék törvényes utra az ügyet.

A következő befolyt pénzeket nyugtázzuk: K. B. J. Várasfenes 150 és 75 (r. 1933. jul. 1-ig, f. év végéig még 225 leit kérünk), J. I. Csikszentkirály 155, Id. A. G. Csikdánfalva 155, D. S. Csikese-

kefalva 155, F. J. Gyergyószentmiklós 155, P. S. Mádéfalva 155, T. S. Szárhegy 155, T. I. Románujfalu 155, N. L. Somartin 155, R. K. Ifj. Egylet Barót 142, I. L. Csomakörös 103, T. R. J. Halmágy 620, A. J. Küsmöd 150, Cs. F. Kovászna 155, V. F.-né Illyefalva 155, B. B. Nyujtód 155, K. Gy. Lisznyó 155, Sz. A. Ribice 150, Sz. J. Mikóujfalu 150, N. K. Dextrászéplak 155, Id. N. F. Mezőpanit 150, Sz. I. Kiskapus 155, K. A. Hirip 155, K. M.-né Egri 150, Id. A. I. Kisbábony 155, S. Gy. Szatmárnémeti 155, Ifj. S. L. Csikszentsimon 400 (ebből 380 L. előfiz., 20 L. apróhirdetésért) Lei.

Apróhirdetés

Minden szó 4, vastagabb betűvel 8 lej. Legkisebb hirdetés 30 lej. Allástkeresők részére 20 szóig 40 lej. Előfizetőknek minden szó 3, vastagabb betűvel 6 lej. Az apróhirdetési díj előre fizetendő.

Vass Adolf szabadalmi ügyvivő Cluj-Kolozsvár, Str. Grigorescu 112.

Több évi gyakorlattal bír gazdaság minden ágában jártas gazdasági iskolát végzett, 4 éves, református, nős gazdasági igazgató állást keres Szakács Sándor Sava-Mecsegyes, posta: Mociu, jud. Cluj.

Keresetetik virág és veleményterméshez értő kertész. Allást keres gazdaság Apalina-Abafája, posta: Reghin, jud. Mures.